

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. ιδ' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 109ον | Νοέμβριος 2019 | 4339

«Ο ΠΛΟΥΣ ΕΝ ΝΥΚΤΙ»

ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟ τὸ σκηνικὸ πού μᾶς παρουσιάζει ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος. Ἡ θύελλα μαίνεται, ὁ ἄνεμος σφυρίζει, τὰ κύματα ὑψώνονται ἀπειλητικά. Ἡ ξαφνικὴ τρικυμία ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσει τὸ πλοῖο. Οἱ μαθητὲς τὰ χάνουν καὶ ὁ Κύριος μέσα ἐκεῖ κοιμᾶται ἀμέριμος. Ἐξουθενωτικὸς ὁ φόβος, τοὺς προκαλεῖ πανικό.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Καὶ οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ λησμονοῦν, στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή τῶν δυσκολιῶν, τὴν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὴν λησμονοῦν τότε ἀκριβῶς πού θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν θυμοῦνται. “Ὅταν τὰ ἄτομα, ἡ οἰκογένεια, ἡ Ἐκκλησία, τὸ ἔθνος ἀντιμετωπίζουν τρικυμίες καὶ θύελλες, πόσο συχνὰ νομίζουμε πῶς ὁ Χριστὸς κοιμᾶται καὶ δὲν ἀκούει τὴς προσευχῆς μας. Ἀδιαφορεῖ στὴς ἀγωνιώδεις ἰκεσίες μας. Παραθεωρεῖ τὴς ἀνψυχίες μας. Δὲν συμμερίζεται τοὺς πόνους μας καὶ δὲν σπεύδει νὰ μᾶς βοηθήσει. Καὶ οἱ πρὸ μεγάλης ψυχῆς διατρέχουν τὸν κίνδυνο νὰ ὑποκύψουν στὸν πειρασμὸ τῆς ὀλιγοπιστίας: «Βλέπε μετὰ πίστεως ὀλιγοπιστίαν. Πιστεύουσι μὲν γὰρ ὅτι σώσαι δύναται, ὡς δὲ ὀλιγόπιστοι λέγουσι... ἀπολλύμεθα. Οὐ γὰρ ἦν ἐφικτὸν ἀπολέσθαι ποτὲ συνόντος αὐτοῖς τοῦ πάντα ἰσχύοντος», γράφει ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας. Πίστη καὶ ὀλιγοπιστία ὑπῆρχε μαζί στοὺς Ἀποστόλους. Πίστευαν πῶς μπορούσε νὰ τοὺς σώσει, γι’ αὐτὸ καὶ κατέφυγαν σ’ Αὐτόν, ὡς ὀλιγόπιστοι ὁμως τοῦ λένε χανόμεστε. Διότι δὲν ἦταν ποτὲ δυνατὸν νὰ χαθοῦν, ἀφοῦ εἶχαν μαζί τοὺς τὸν παντοδύναμο Κύριο.

Σ’ αὐτοὺς τοὺς κλονισμοὺς καὶ κλυδωνισμοὺς τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ λιποψυχίας βρέθηκαν καὶ οἱ πιὸ μεγάλοι ἄγιοι. Ἐνιωσαν τὸ σκαρὶ τῆς ψυχῆς τοὺς νὰ τρίζει ἀπὸ τὰ μαῦρα κύματα τῆς ἀπελπισίας. Οἱ ἀλλεπάλληλες δοκιμασίες καὶ θλίψεις τοὺς ἔκαναν νὰ ὑφίστανται κάτι ἀνθρώπινο καί, ἔστω καὶ πρὸς στιγμή, νὰ τὰ χάνουν. Πόσο δραματικὰ περιγράφει τὴν ψυχικὴ του κατάστασιν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅταν δεχόταν ἀλλεπάλληλα τὰ χτυπήματα τῆς ζωῆς. Γράφει στὴν ἐπιστολή του στὸν ρήτορα Εὐδόξιο: «Ἐρωτᾶς πῶς τὰ ἡμέτερα. Καὶ λίαν πικρῶς. Βασιλεῖον οὐκ ἔχω, Καισάριον οὐκ ἔχω, τὸν πνευματικὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν σωματικόν. “Ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με” μετὰ τοῦ Δαβὶδ φθέγγομαι. Τὰ τοῦ σώματος πονηρῶς ἔχει, τὸ γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς, φροντίδων ἐπιπλοκαί, πραγμάτων ἐπιδρομαί, τὰ τῶν φίλων ἄπιστα, τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀποίμνια.

Ἐρρει (χάνονται) τὰ καλά, γυμνὰ τὰ κακά, ὁ πλοῦς ἐν νυκτί, πυρὸς οὐδαμοῦ, Χριστὸς καθεύδει...» Ἡ δοκιμασία ἐνὸς μεγάλου ἀγίου. Ἡ ἀπουσία τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ Καισάρου, τοῦ πνευματικοῦ καὶ σωματικοῦ ἀδελφοῦ του, τῶν γονέων του, οἱ σωματικὲς ἀσθένειες, τὸ προχώρημα τῆς ἡλικίας, οἱ ποικίλες θλίψεις, ἡ ἐγκατάλειψη τῶν φίλων, ἡ κρίσιμὸς στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, ὁ παραμερισμὸς τῆς ἀρετῆς, ἡ ἀδίστακτη πρόκληση τῆς κακίας. Ὅλα αὐτὰ τοῦ δημιουργοῦσαν τὴν ἐντύπωση ὅταν νὰ ταξίδευε νύχτα, χωρὶς ἓνα φῶς πουθενὰ καὶ τὸν Χριστὸ νὰ κοιμᾶται...

Παρόμοιες καταστάσεις δὲν ζοῦμε καὶ σήμερα; Συνασπισμένος ὁ ἀθεῖσμος προκαλεῖ συνεχῶς. Ἡ χριστιανικὴ πίστη ὑποτιμᾶται καὶ περιθωριοποιεῖται. Οἱ ἠθικὲς ἀρχές, οἱ πνευματικὲς ἀξίες, οἱ ἔθνικες παραδόσεις, πού κράτησαν ὄρθιο αὐτὸν τὸν τόπο, διαβάλλονται. Ἡ ἐκπαίδευση στὴ νέα γενιὰ ἀποκόπτεται ἀπὸ τὴς ρίζες τῆς καὶ μεταβάλλεται σὲ ἐκπαίδευση χωρὶς παιδεία. Ὁ ἀγνὸς πατριωτισμὸς μετονομάζεται σὲ σωβινισμὸ καὶ οἱ ἀπάτριδες δικαιώνονται καὶ διευκολύνονται μὲ τὴς «ἐναλλακτικὲς κοινωνικὲς θητείες». Καὶ μόνο ἡ ὑλιστικὴ νοοτροπία καὶ τὰ οἰκονομικὰ μεγέθη προβάλλονται καὶ ἐξυμνοῦνται.

Καὶ ὁμως ὁ Χριστὸς δὲν «καθεύδει», ἀκόμα καὶ ὅταν δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι κοιμᾶται. Ἀγρυπνεῖ στὸ πηδάλιο τῆς Ἐκκλησίας. Ἀγρυπνεῖ στὴς διώξεις τῶν πιστῶν. Παρακολουθεῖ τὴς θλίψεις τοὺς, τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυά τοὺς. Δὲν βιάζεται. Περιμένει τὴν κατάλληλη στιγμή. Αὐτὸ ζητεῖ καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά Του. Νὰ περιμένουν καὶ νὰ μὴ ἀμφιβάλουν «**ὄτι ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ**» (Ἀββακ. β' 3). Ναι, καὶ ὅταν φαίνεται κοιμώμενος, δὲν κοιμᾶται: «**Ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσω τὸν Ἰσραὴλ**» (Ψαλμ. ρκ' 4). Ὁ Χριστὸς δὲν κοιμᾶται. Ἀρκεῖ ἐμεῖς νὰ διαθέτουμε ἀνύστακτη πίστη. Τότε θὰ κοπάξει ὁ ἄνεμος καὶ θὰ γίνεαι γαλήνη μεγάλη καὶ στὴν πιὸ δυνατὴ θαλασσοταραχή.

**Ὁ Χριστὸς δὲν κοιμᾶται.
Ἀρκεῖ ἐμεῖς νὰ διαθέτουμε ἀνύστακτη πίστη. Τότε
θὰ κοπάξει ὁ ἄνεμος καὶ
θὰ γίνεαι γαλήνη μεγάλη
καὶ στὴν πιὸ δυνατὴ
θαλασσοταραχή.**

Δέν αποτελεί υπερβολή νά ισχυριστοῦμε, πὼς ἡ ἀδιαφορία εἶναι σήμερα ἀπὸ τὶς πιὸ ὑπουλες ἀρρώστειες, πού μαστίζουν τὴν ἐποχὴ μας. Ἐπενεργεῖ σὰν ναρκωτικὸ στὸν κοινωνικὸ ὄργανισμὸ καὶ τὸν τοξινώνει. Γι' αὐτὸ καὶ μερικὰ περιστατικά, ἔξω ἀπὸ τὸν κανόνα αὐτὸ τῆς ἀδιαφορίας, προκαλοῦν ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση. Ἐνταπὸκριση ἀπὸ τὸ Λονδίνο ἀνέφερε:

«Ὁ 19ετής διαρρήκτης καὶ ἐπίδοξος βιαστής Τζὼν Μῶμ, ἄεργος καὶ τοξικομανής, συνελήφθη προτοῦ προλάβει νά ἐκτελέσει τὰ σχέδιά του, στὸ διαμέρισμα 20ετοῦς δακτυλογράφου, στὸ Δυτικὸ Λονδίνο, ὅταν μιὰ γειτόνισσα ἄκουσε τὴ μοναδικὴ κραυγὴ τῆς νέας καὶ ἀντὶ νά ἀδιαφορήσει κάλεσε τὴν Ἀστυνομία. Τὸ δικαστήριον Ὀλντ Μπαίηλυ, πού κατεδίκασε τὸν Μῶμ σὲ φυλάκιση 4,5 ἐτῶν, συνεχάρη τὴ γειτόνισσα γιὰ τὴν πνευματικὴ τῆς ετοιμότητα καὶ μάλιστα γιὰ τὴν κοινωνικὴ τῆς συνείδηση».

Καὶ ὅμως τέτοια περιστατικά δὲν θὰ σπάνιζαν καὶ ἡ ἀδιαφορία θὰ φυγαδευόταν, ἂν ἡ ἀνθρωπότητα ἀποφάσιζε νά προσέξει καὶ νά ἐφαρμόσει τὸ κοινωνικὸ μήνυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ λυπηρὸ εἶναι, ὅτι σὲ μεγάλο βαθμὸ, δίνει πίστη στὴν ἀντιχριστιανικὴ προπαγάνδα καὶ διαβολή, τὴν ὑπονομευτικὴ τῆς ἀξίας τῆς χριστιανικῆς ἀλήθειας. Ἄλλ' ὅσοι κατηγοροῦν τὸν Χριστιανισμὸ σὰν «ὄπιο τοῦ λαοῦ», δὲν

Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος καὶ δρόμος σωτηρίας ἀπὸ τὸν πλησίον. Μονόδρομος ἢ σωτηρία. Ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ στὸν Θεό, στὴ λύτρωση καὶ τὴ σωτηρία, περνάει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὸν συνάνθρωπο, ἀπὸ τὸν πλησίον.

ἔχουν παρὰ νά μαθητεύσουν στὴν ἀληθινὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Μιὰ διδασκαλία κατ' ἐξοχὴν προσγειωμένη καὶ ἐπαναστατικὴ, ἀνθρώπινη καὶ ἀνθρωπιστικὴ, μὲ βαθὺ κοινωνικὸ περιεχόμενο. Ἰκανὴ νά ἀλλάξει ριζικὰ τὶς κοινω-

νίες.

Στόχος τῆς διδασκαλίας αὐτῆς καὶ στὸ κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντός της, ὁ ἄνθρωπος, τὸ δημιούργημα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Καμμιά σχέση μὲ τὴ φτηνὴ συνθηματολογία τῶν ποικίλων κοινωνικῶν συστημάτων, πού ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο - ὕλη καὶ καταλήγουν στὸν ὑπάνθρωπο καὶ κτηνάνθρωπο.

Ἡ ἀφετηρία τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ τὸ κέντρο τῆς διδασκαλίας τους δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀγάπη, ὅπως τὴν παρουσίασε ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς τῆς ἀγάπης, πού ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Τὴν τοποθέτησε στὴν κορυφὴ τῆς πυραμίδας τῶν ἀρετῶν: **«Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν»** (Ματθ. κβ' 37—39). Στὰ ἴχνη Του καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος θὰ πρόσθετε: **«Ὁ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται,**

ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» (Γαλ. ε' 14).

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἀσάλευτο θεμέλιο οἰκοδόμησαν τὴν κοινωνικὴ διδασκαλία τους οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. *«Ὀὐκ ἔστιν ἄλλως σωθῆναι, εἰ μὴ διὰ τοῦ πλησίον... Οὗτός ἐστιν ὁ πνευματικὸς νόμος»*, ἔγραφε ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος.

Ἄς μᾶς παρουσιάσουν οἱ διάφοροι κοινωνιολογοῦντες ἄλλο ἐπαναστατικότερο σύνθημα. Ὅλοι αὐτοὶ πού κατηγοροῦν τὸν Χριστιανισμὸ, ὅτι δῆθεν ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἔχουν νά μᾶς δεῖξουν ἓνα ἀνάλογο κείμενο; Καὶ νά σκεφθεῖ κανεὶς, πὼς χωρὶς ὁ Χριστιανισμὸς νά ἀποτελεῖ κοινωνικὸ σύστημα, μᾶς προσφέρει τὴν πιὸ τέλεια κοινωνικὴ διδασκαλία καὶ πρακτικὴ.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος καὶ δρόμος σωτηρίας ἀπὸ τὸν πλησίον. Μονόδρομος ἢ σωτηρία. Ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ στὸν Θεό, στὴ λύτρωση καὶ τὴ σωτηρία, περνάει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὸν συνάνθρωπο, ἀπὸ τὸν πλησίον. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος καὶ δρόμος σωτηρίας ἀπὸ αὐτὸν τῆς ἀγάπης.

Ἡ σωτηρία διὰ τοῦ πλησίον. Τὸν εὐεργετοῦμε καὶ μᾶς εὐεργετεῖ. Τοῦ προσφέρουμε ἓνα καὶ μᾶς προσφέρει τὸ ἄπειρον. Τοῦ δίνουμε κάτι ἐλάχιστο καὶ μᾶς ἀνταποδίδει τὸ πᾶν. Τοῦ χαρίζουμε τὸ προσωρινὸ καὶ μᾶς ἐξασφαλίζει τὸ αἰώνιο. Προσφέροντάς του, ἀντὶ νά γίνεταί ὀφειλέτης μας, γίνεται εὐεργέτης μας καὶ γινόμεστε ἐμεῖς ὀφειλέτες του, ἀφοῦ τοῦ δίνουμε κάτι ἀπὸ τὴ γῆ καὶ μᾶς ἐξασφαλίζει τὸν οὐρανό.

Αὕτη εἶναι ἡ φυσικὴ κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου. Ἐτσι τὸν ἔπλασε ὁ Δημιουργός. *«Ἐχομέν τι καὶ ἀπὸ φύσεως πρὸς ἔλεον ἐπιρρεπές»* γράφει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Καὶ αὐτὸ μᾶς ἐξασφαλίζει ὄχι μόνο τὴ σωτηρία, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχοσωματικὴ ἰσορροπία. *«Ἐπειδὴ σφόδρα αὐτὸ κατορθοῦσθαι βούλεται ὁ Θεός, ἐκέλευσε τῇ φύσει πολλὰ εἰς τοῦτο συνεισενεγκεῖν, δεικνὺς ὅτι σφόδρα αὐτῷ τοῦτο ἐστι περισπούδαστον».* Τόσο σφοδρὴ εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν πραγμάτωση τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐλέους ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ὥστε ἔδωσε ἐντολὴ στὴ φύση, ἔπλασε δηλαδὴ ἔτσι τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νά φέρεται φυσικὰ καὶ ἀβίαστα στὴ συμπάθεια καὶ στὴν καλοσύνη. Γι' αὐτὸ οἱ γονεῖς ἀγαποῦν τὰ παιδιά τους, οἱ ἀδελφοὶ τοὺς ἀδελφούς, ἀγανακτοῦμε γιὰ τὴν ἀδικία, συγκινούμαστε στὸ πένθος καὶ στὰ δάκρυα.

Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς ἀγάπη *«καὶ τοῦ εἶναι ἄνθρωπος ἐξέπεσε... Καὶ τί θαυμάζεις, εἰ τοῦτο ἄνθρωπος; Τοῦτο Θεός. «Γίνεσθε» γάρ, φησὶν, «οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν»* (Λουκ. στ' 36). *Μάθωμεν τοίνυν εἶναι ἐλεήμονες ἀπάντων ἕνεκα μάλιστα δέ, ὅτι καὶ ἡμεῖς πολλοῦ δεόμεθα ἐλέους. Καὶ μηδὲ ζῆν ἡγούμεθα τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅταν μὴ ἐλεῶμεν».* Τὸν χωρὶς ἀγάπη οὔτε κἂν ἄνθρωπο τὸν θεωρεῖ ἡ πατερικὴ σοφία. Καὶ δὲν εἶναι νά ἀποροῦμε, ἀφοῦ ἀγάπη εἶναι ὁ Θεός. Καὶ αὕτη τὴν ἀγάπη ζητεῖ κι ἀπὸ μᾶς. Ἄς εἴμαστε, λοιπὸν, σπλαχνικοί, ἀφοῦ κι ἐμεῖς ἔχουμε ἀνάγκη τοῦ θείου ἐλέους. Καὶ νά θεωροῦμε ὡς χαμένη τὴ ζωὴ χωρὶς ἀγάπη.

Για να φθάσει ο άνθρωπος τη δυσκολοπρόσιτη κορυφή, που λέγεται συγχώρηση και του έχθρου του, πρέπει να περάσει από την αρετή της μακροθυμίας και της ανοχής. **«Ανεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ»** (Εφεσ. δ´ 2), τονίζει ο απόστολος Παῦλος στους Χριστιανούς της Ἐφέσου. Και υπῆρξαν οί μεγάλες ἐκεῖνες ψυχές, οί μεγάλοι ἅγιοι, που ἔδειξαν σπάνια ἀνοχή και ἐγκαρτέρηση και ὑπομονή σέ συκοφάντες και διώκτες τους. Ὑπῆρξαν οί μιμητὲς τοῦ Κυρίου, που ὑπέμειναν τὸ φραγγέλιο και τοὺς ἐμπυσμους και τοὺς κολαφισμούς. Ἀπὸ τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανο ἀτέλειωτη εἶναι ἡ παράταξη τῶν ἁγίων και ἡρώων, που εἶπαν τὸ μεγάλο λόγο: **«Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην»** (Πράξ. ζ´ 60). Ἀλλὰ και στὴν ἐποχή μας ὑπάρχουν κήρυκες τοῦ Θεοῦ, μὰ και ἀπλοὶ πιστοί, που ἀκολουθοῦν αὐτὸ τὸ μονοπάτι.

Ἕνας διάσημος ἱεραπόστολος κήρυττε σὲ μεγάλη σύναξη εἰδωλολατρῶν. Κάποιος εἰδωλόλατρης προσποιήθηκε ὅτι θέλει κάτι να τοῦ πεῖ. Ὁ ἱεροκήρυκας ἔσκυψε καταδεκτικὰ τὸ κεφάλι του και ὁ αὐθάδης ἐκεῖνος τὸν ἔφτυσε στὸ πρόσωπο μπροστὰ σὲ ὄλους. Ὁ ἱεραπόστολος μὲ μεγάλη ψυχραιμία, σὰ νὰ μὴ συνέβη τίποτα, ἔβγαλε τὸ μαντίλι του, σκουπίσθηκε και ἐξακολούθησε τὸ κήρυγμα. Ἀνάμεσα στους ἀκροατὲς του ἦταν και ὁ εἰδωλόλατρης διοικητὴς τῆς πόλης, που μόλις εἶδε τὴ στάση του εἶπε: Μιὰ θρησκεία που ἐμπνέει στους ἀνθρώπους τέτοια ὑπομονὴ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ θρησκεία.

Χωρὶς βέβαια νὰ παύσουμε νὰ ἀντικρίζουμε τέτοιες κορυφές, θὰ πρέπει νὰ ἀρχίσουμε νὰ δείχνουμε τὴν ὑπομονή μας, τὴν ἀνοχή μας, σὲ πολὺ μικρότερα θέματα, σὲ θέματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἡ ἀνοχή δὲν εἶναι μιὰ ἀρετὴ που θὰ παρουσιάσουμε μιὰ-δυσὸ φορὲς στὴ διάρκεια τῆς ζωῆς μας. Εἶναι ἀρετὴ που ἴσως και κάθε μέρα θὰ πρέπει νὰ δείχνουμε. Και πιθανῶς καμιά φορὰ ἡ καθημερινὴ ἐξάσκηση κάποιας ἀρετῆς εἶναι πιὸ δύσκολο πράγμα ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς ἀρετῆς σὲ κάποια ἔκτακτη περίπτωση τῆς ζωῆς μας. Εἶναι ὁ καθημερινὸς ἡρωισμός!

Ὁ Φίλιππος ὁ Β´, βασιλιάς τῆς Ἰσπανίας, ἀφοῦ ἀγρύπνησε πολλὲς ὥρες τὴ νύχτα γράφοντας ἕνα γράμμα, τὸ ἔδωσε στὸν γραμματέα του γιὰ νὰ τὸ σφραγίσει και νὰ τὸ στείλει. Ἀλλὰ ἐκεῖνος, ξαγρυπνημένος καθὼς ἦταν, ἀντὶ νὰ χρησιμοποιήσει τὸ ἀμμοδοχεῖο, πῆρε κατὰ λάθος τὸ μελανοδοχεῖο και τὸ ἀναποδογύρισε στὸ γράμμα. Ἐμεινε ἀποσβολωμένος περιμένοντας τὴν ἀντίδραση τοῦ βασιλιά. Ἀλλὰ ὁ ὑπομονετικὸς Φίλιππος, χωρὶς διόλου νὰ ἀνησυχήσει, εἶπε στὸν γραμματέα του: Τὸ κακὸ δὲν εἶναι ἀνεπανόρθωτο. Ἐχομε κι ἄλλα φύλλα χαρτιοῦ. Καὶ ξανάγραψε τὸ γράμμα.

Μιὰ τέτοια διαγωγὴ στὸ σπίτι, ἀνάμεσα στους συζύγους, μεταξὺ τῶν παιδιῶν, στὴν κοινωνία, στὶς σχέσεις τῶν συναδέλφων, στηρίζεται στὴ βασικὴ

εὐαγγελικὴ ἀλήθεια: **«Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, και ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως»** (Λουκᾶ ς´ 31). Τότε μόνο ὁ ἄνθρωπος θὰ προσπαθεῖ νὰ ἀντικρίξει μὲ ὑπομονὴ τὶς ἀδυναμίες και τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων, ὅποια κι ἂν εἶναι αὐτά, ὅταν ἀναγνωρίζει ὅτι ἔχει πολλὰ ἐλαττώματα, που πρέπει νὰ τὰ ὑπομείνουν οἱ ἄλλοι. Ἄν θέλεις νὰ σὲ ὑπομείνουν οἱ ἄλλοι, πρέπει κι ἐσὺ νὰ ἀνέχεσαι τοὺς ἄλλους. Καὶ εἶναι ἀσφαλῶς πολλὲς οἱ περιπτώσεις που καλοῦνται οἱ ἄλλοι νὰ ἀσκηθοῦν στὸ δύσκολο αὐτὸ ἄθλημα τῆς ὑπομονῆς γιὰ χάρη σου. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξει εἰρηνικὴ συμβίωση, ἀδύνατον νὰ δημιουργηθεῖ ἀτμόσφαιρα χαρᾶς και ψυχικῆς ἄνεσης, ἰδιαίτερα μέσα στὴν οἰκογένεια, χωρὶς τὴν ἐπιείκεια και τὴν ἀνοχή στὴ συμπεριφορὰ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ βαθὺς αὐτὸς ἀνατόμος τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, γιὰ νὰ προλάβει τέτοιες δυσάρεστες καταστάσεις, που τινάζουν στὸν ἀέρα τόσα εὐτυχισμένα, μέχρι πρὸ ὀλίγου σπιτικά, τονίζει **«ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βασιτάζειν»** (Ρωμ. ιε´ 1). Ἀντιμετώπισε δηλαδὴ τὶς δυσκολίες τοῦ χαρακτῆρα και τὶς ἀδυναμίες, που παρουσιάζει ὁ σύζυγός σου, ὁ γείτονάς σου, ὁ φίλος σου, ὁ συνάδελφός σου μὲ καλοσύνη και ἀγάπη. Καὶ προσπάθησε νὰ τὸν βοηθήσεις νὰ καταλάβει και ἐκεῖνος ὅτι πρέπει νὰ ἐργασθεῖ

Τότε μόνο ὁ ἄνθρωπος ἀντικρίξει μὲ ὑπομονὴ τὶς ἀδυναμίες και τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων, ὅταν ἀναγνωρίζει ὅτι ἔχει και ὁ ἴδιος πολλὰ ἐλαττώματα, που πρέπει νὰ τὰ ὑπομείνουν οἱ ἄλλοι. Ἄν θέλεις νὰ σὲ ὑπομείνουν οἱ ἄλλοι, πρέπει κι ἐσὺ νὰ ἀνέχεσαι τοὺς ἄλλους.

γιὰ τὴ διόρθωσή του, γιὰ τὸ καλὸ του, γιὰ τὴν εἰρηνικὴ συμβίωση. Ἀφοῦ ἄλλωστε και αὐτὸς σὲ ἄλλες ἴσως περιπτώσεις θὰ κληθεῖ νὰ σὲ βοηθήσει και νὰ σὲ ἀνεχθεῖ.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ ὑποφέρεις τοὺς ἄλλους γιὰ νὰ σὲ ἀνέχονται κι ἐκεῖνοι. Ἡ πιὸ ψηλὴ βαθμίδα τῆς ἀρετῆς ζηταίει ἀπὸ τὸν πιστὸ νὰ ὑπομείνει τοὺς ἄλλους, κινούμενος ἀπὸ ἀγάπη. Ἄς ξαναθυμηθοῦμε τὸν μεγάλο Ἀπόστολο τῶν Ἑθνῶν. **«Ανεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ».** Ἡ ἀγάπη χαρίζει τὴ δύναμη τῆς μακροθυμίας, τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἐγκαρτέρησης μπροστὰ στὶς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων ἢ στὶς βλάβες που μᾶς προξενοῦν ἀπὸ ἀπροσεξία, πολλὲς φορὲς χωρὶς νὰ τὸ θέλουν. **«Ἡ ἀγάπη πάντα ὑπομένει»** (Α´ Κορ. ιγ´ 7). Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν, **«πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη»** και **«μείζων τούτων ἡ ἀγάπη».** Κανεὶς δὲν κατέχει τὴν πραγματικὴ ὑπομονή, ἂν δὲν ζεῖ μέσα στὴν ἀγάπη.

«Ἀδελφοί, γνωρίζω ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον» οὐδὲ γὰρ

ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ Ε΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. α΄ 11-19
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. 1στ΄ 19-31

ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι

αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανέθημην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἐπειτα μετὰ ἕτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ;

«Τὸ εὐαγγέλιον... οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον».

Τὸ ἐρώτημα: τί εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο; ἃς μὴ φανεῖ παράδοξο. Γιατὶ πολλοί, δυστυχῶς, δὲν γνωρίζουν τί εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο. Ἴσως τὸ ἔχουν στὸ σπίτι τους, τὸ ἀκοῦν στὴν ἐκκλησία, ὅμως τί ἀκριβῶς εἶναι δὲν ξέρουν. Ἔχουν μιὰ γενικὴ κι ἀκαθόριστη γνῶση. Ἡ ἀκριβὴς γνῶση τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι βασικὸ καθῆκον κάθε Χριστιανοῦ. Μιὰ εὐκαιρία μᾶς προσφέρει ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπὴ στὴν ὁποία ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς μιλάει γιὰ δυὸ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Εὐαγγελίου.

«Εὐαγγέλιον».

Ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος γιὰ νὰ χαρακτηρίσει τὸ κήρυγμα γιὰ τὸν Χριστὸ ποὺ τὸν κάλεσε ὁ Θεὸς νὰ κηρύξει στοὺς εἰδωλολάτρεις, χρησιμοποιοῖ τὴ λέξη «εὐαγγέλιο». Ἡ λέξη σημαίνει χαρμόσυνη εἶδση. Μὲ τὴ λέξη αὐτὴ δίνει ἓνα βασικὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ Εὐαγγελίου: Εἶναι ἄγγελμα χαρᾶς. Ὅταν ἄρχιζε ἡ ἱστορία τοῦ Εὐαγγελίου ἐκεῖ στοὺς ἀγροὺς τῆς Βηθλεέμ, ἀκούστηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἡ βαρυσήμαντη δῆλωση τοῦ ἀγγελιοφόρου τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους: «**Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔστι παντὶ τῷ λαῷ**» (Λουκᾶ β΄ 10). Ἡ γέννηση τοῦ Κυρίου στὸν κόσμον ἦταν ἡ «**ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου**». Τὸ πρῶτο γεγονός τῆς μεγάλης χαρᾶς τῶν ἀνθρώπων. Πῶς νὰ μὴ χαροῦν; Γεννήθηκε ὁ Λυτρωτὴς τους! Ὁ ἀπελευθερωτὴς τῆς σκλαβωμένης ψυχῆς τους.

Ἀλλὰ καὶ ὅ,τι κατόπιν δίδαξε ὁ Κύριος καὶ κατέγραψαν οἱ Ἀπόστολοι εἶναι ἓνα συνεχὲς ἄγγελμα χαρᾶς. Εἶναι τὸ χαρμόσυνο μήνυμα τῆς σωτηρίας μας. Ὅταν ἐμεῖς σήμερα μελετοῦμε τὴν Καινὴ Διαθήκην ἢ ἀκοῦμε τὸ Εὐαγγέλιο στὴν Ἐκκλησία, μᾶς μεταδίδεται τὸ ἄγγελμα τῆς χαρᾶς. Κι ὅταν ἀκόμα προσπαθοῦμε νὰ ἐφαρμόσουμε ὅλα αὐτὰ τότε τὸ ἄγγελμα τῆς χαρᾶς τὸ κάνουμε δικό μας, ἢ χαρὰ ἀναβλύζει ἀπὸ μέσα μας. Οἱ Χριστιανοὶ ποὺ μελετοῦν καὶ ἐφαρμόζουν τὸ Εὐαγγέλιο, εἶναι οἱ χαρούμενοι ἄνθρωποι. Μέσα στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ βρίσκουν τὴν πηγὴ τῆς πραγματικῆς χαρᾶς.

Θεόπνευστο.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προχωρεῖ σ' ἓνα δεύτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ Εὐαγγελίου: «**Τὸ εὐαγγέλιον... οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον οὐδὲ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ**». Τὸ Εὐαγγέλιο δὲν εἶναι ἀνθρώπινο ἐπινοήμα καὶ κατασκευάσμα. Εἶναι θεόπνευστο. Γράφτηκε ἀπὸ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους μὲ εἰδικὴ ἀποκάλυψη τοῦ Κυρίου καὶ κάτω ἀπὸ εἰδικὴ ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα φώτισε τοὺς Ἀποστόλους νὰ θυμηθοῦν ὅσα δίδαξε καὶ ἔπραξε ὁ Κύριος καὶ τοὺς καθοδήγησε νὰ καταγράψουν μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως ἀνόθευτη ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ἀντίληψη ἢ πλάνη. Ἀμέτρητα βιβλία τυπώνονται καθημερινά. Τὸ Εὐαγγέλιο δὲν εἶναι ἓνα ἀπὸ αὐτά. Εἶναι τὸ ἓνα, τὸ Βιβλίον, ὁ Βασιλεὺς τῶν βιβλίων. Σ' αὐτὸ ὑπάρχει ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια, ὁ ἀψευδὴς καὶ αἰώνιος λόγος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὰ ἀνθρώπινα βιβλία γράφονται μὲ τὶς περιορισμένες δυνάμεις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Τὸ Εὐαγγέλιο γράφτηκε μὲ τὴν ἔμπνευση καὶ καθοδήγηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος μᾶς βεβαιώνει: «**οὐ θελήματι ἀνθρώπων ἠνέχθη (ἔγινε) ποτε προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι**» (Β΄ Πέτρ. α΄ 21). Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει στὸν Τιμόθεο: «**Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος**» (Β΄ Τιμ. γ΄ 16). Ὁλόκληρη ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι θεόπνευστη.

Ἡ Ἐκκλησία μας τοποθετεῖ τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα μαζί μὲ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου. Οἱ ἱερεῖς κάθε φορὰ ποὺ προσκυνοῦν τὸ ἅγιο Θυσιαστήριον, τὸ ἀσπάζονται μὲ εὐλάβεια καὶ δέος. Καὶ κάθε πιστὸς πρέπει νὰ κάνει τὸ ἴδιο. Νὰ βάζει τὸ Εὐαγγέλιο στὸ κέντρο τῆς καρδιᾶς καὶ τῆς ζωῆς του καὶ νὰ προσφέρει καθημερινὰ τὸν ἀσπασμὸ τῆς ἀγάπης καὶ λατρείας του μὲ τὴν εὐλαβικὴ καὶ προσεκτικὴ μελέτη. Νὰ τὸ μελετᾶμε μὲ ἀγάπην καὶ λαχτᾶρα καὶ νὰ ἐφαρμόζουμε στὴ ζωὴ μας τὸ χαρούμενο μήνυμα τῆς λυτρώσεως καὶ σωτηρίας μας.

«Ειδότες ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου εἶναι μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν

Ἰησοῦν ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἅρα Χριστὸς ἁμαρτίας δι-

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ Η΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. β΄ 16-20
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ι΄ 25-37

ἄκονος, Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ

νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ».

Η ΔΙΚΑΙΩΣΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΜΟΝΟ

«Οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου».

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, δὲν κινδύνευσε τόσο πολὺ ἀπὸ τοὺς διώκτες της ὅσο ἀπὸ τοὺς «ψευδάδελφους» καὶ αἰρετικούς. Αὐτοί, σκοτισμένοι ἀπὸ τὸν ἐγωισμό τους, τυφλωμένοι ἀπὸ τὴ φιλοδοξία καὶ ἐμπάθειά τους προσπαθοῦσαν νὰ νοθεύσουν τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Παρουσιάσθηκαν καὶ στὴν ἐποχὴ τῶν Ἀποστόλων καὶ μὲ θρασύτητα ἀντέλεγαν σ' αὐτούς. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος οἱ θεοκήρυκες Ἀπόστολοι, τὰ ὄργανα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο οἱ αἰρετικοί, τὰ ὄργανα τοῦ Διαβόλου.

Ἦξι ὁ παλαιὸς νόμος.

Εἶχαν πλημμυρίσει οἱ ψευδάδελφοὶ καὶ αἰρετικοί, Ἰουδαῖοι στὴν καταγωγὴ, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Γαλατίας ποὺ εἶχε ἰδρύσει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ μὲ τὸν πιὸ ὑπόουλο τρόπο παρουσιάσθηκαν ἐνδιαφερόμενοι τάχα γιὰ τὴν δικαίωση τῶν πιστῶν καὶ τὴν σωτηρία τους. Καὶ διέδιδαν ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ σωθεῖ, ἂν δὲν τηρήσει καὶ τὸν Μωσαϊκὸ Νόμο καὶ μάλιστα τὴν περιτομή. Ἔτσι ἄφηναν νὰ ἐννοηθεῖ ὅτι ἦταν ἀτελής ἡ διδασκαλία τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔχουν τὴν τέλεια διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Ὃταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔμαθε αὐτά, πόνεσε πολὺ. Λυπήθηκε καὶ ἀγανάκτησε ποὺ οἱ Γαλάτες τόσο εὐκόλα δέχθηκαν τὴν μωρολογίαν τῶν αἰρετικῶν. Τοὺς ἔστειλε λοιπὸν μιὰ ἐπιστολὴ στοργικὴ ἀλλὰ καὶ ἐλεγκτικὴ.

Σ' αὐτὴ τοὺς γράφει καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἐμεῖς οἱ Ἀπόστολοι ποθοῦμε τὴ δικαίωση καὶ σωτηρία μας. Βεβαιωθήκαμε ὁμῶς μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅτι μόνον μὲ τὴν πίστη στὸν Χριστὸ καὶ τὴν τήρηση τοῦ θελήματός Του γίνεται ὁ ἄνθρωπος δίκαιος μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ ὄχι μὲ τὰ ἔργα ποὺ ἐπέβαλλε ὁ μωσαϊκὸς Νόμος. Ἄν αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, τότε ἐμεῖς ποὺ ζητήσαμε τὴ δικαίωσή μας μὲ τὴν πίστη στὸν Χριστὸ καὶ τὴν ὑποταγὴν μας σ' Αὐτόν, κάναμε λάθος. Πέσαμε ἔξω. Αὐτὸ ὁμῶς εἶναι ψέμα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ Χριστὸς μὲ τὴ διδασκαλία Του μᾶς ἔδειξε τὸν δρόμο καὶ μὲ τὴν θυσία Του μᾶς πρόσφερε τὸν τρόπο τῆς σωτηρίας. Αὐτὰ διδαχθήκαμε, αὐτὰ πιστεύουμε, αὐτὰ κηρύττουμε καὶ σ' αὐτὰ θὰ μείνουμε μέχρι τέλους».

Ἡ «καινὴ κτίσις».

Καὶ συνεχίζει ὁ φλογερὸς Ἀπόστολος. Ἀφοῦ πίστεψα καὶ ὑπάκουσα στὸν Χριστὸ, «ζῶ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Ὁ κάθε Χριστιανὸς ὅταν φωτίζεται ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὀδηγεῖται ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ, ἐλκύεται ἀπὸ τὴ θεία ἀγάπη καὶ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴς πλάνες, τὴς προλήψεις καὶ τοὺς χωρὶς οὐσία τύπους. Δέχεται ἀνεπιφύλακτα καὶ κάνει κτῆμα τοῦ τὴν πίστη στὸν Σωτῆρα Κύριο. Ἀγωνίζεται νὰ συμμορφώσει τὴν ζωὴν του πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀφήνει τὴν καρδιά του στὴν εὐεργετικὴ ἐπίδραση τῆς θείας Χάριτος. Παραδίνεται ὁλόψυχα στὸν Χριστὸ καὶ παίρνει τὸ ἀνεκτίμητο δῶρο, τὴ δικαίωση. Ἀκόμα, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ἐνοχὴ τῆς ἁμαρτίας, ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴ δουλείαν τῶν παθῶν, ἀναγεννᾶται, γίνεται νέα δημιουργία, «καινὴ κτίσις», καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν ἀγιότητα. Ἀποκτᾶ τὴν υἰοθεσίαν, γίνεται ἀγαπητὸ παιδί τοῦ πανάγαθου Πατέρα καὶ αποκτᾶ τὴν πεποίθησιν τῆς κληρονομίας τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. «Ζῆ ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν αὐτῷ».

Αὐτὰ δὲν εἶναι θεωρίες. Εἶναι αἰώνιες ἀλήθειες μὲ αἰώνιο κύρος, ποὺ ἡ ἀπειρη πηγὴ τῆς καθαρῆς ἀλήθειας, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διεκήρυξε. «Αὐτὸς ποὺ μὲ ἀγαπᾷ εἰλικρινά, θὰ ἀγωνίζεται νὰ τηρεῖ τὴς ἐντολές μου σὲ ὅλην τὴν ζωὴν. Αὐτὸν τὸν πιστὸ καὶ καλὸ ἀγωνιστὴ θὰ τὸν ἀγαπήσω ὄχι μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ὁ Πατέρας μου. Σ' αὐτὸν θὰ κατεβῶμε, ἐγώ καὶ ὁ Πατέρας, ὁλόκληρη ἡ Ἁγία Τριάδα, καὶ θὰ κάνουμε τὴν καρδιά του κατοικία μας ὥστε αὐτὸς νὰ εἶναι ἔμψυχος ναὸς τῆς θεότητος. Λοιπὸν ἂς μὴν ταραζέται ἀπὸ ἐσωτερικὴς ἀνησυχίας ἡ καρδιά σας καὶ ἂς μὴν δειλιάζει μπροστὰ στοὺς ἐξωτερικοὺς κινδύνους, ἀφοῦ θὰ ἔχετε ἐμένα καὶ τὴν εἰρήνην μου μέσα στὴς ψυχές σας» (Ἰωάν. ιδ΄ 23, 27). Αὐτὴ εἶναι πιὸ μεγάλη ἐγγύηση γιὰ τὸ ἀνεκτίμητο δῶρο τῆς σωτηρίας μας τὸ ὅποιο μᾶς προσφέρει ἡ ἀκλόνητη πίστη στὴν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ τόσο μᾶς ἀγάπησε.

Πόσο μεγάλη εἶναι ἡ τιμὴ στὴν ὁποία ὁ Χριστὸς ἀνεβάζει τὸν ἄνθρωπο! Πόσο ἀνεκτίμητα τὰ χαρίσματα ποὺ προσφέρει! Δικαίωση, ἁγιασμός, θέωση, μακαρία αἰώνια ζωὴ μαζί Του, μὲ τὸν Πατέρα μας, μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

«Νοῦς ὄρᾱ καὶ νοῦς ἀκούει»

«Ποιὸ εἶναι τὸ νόημα τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ: «Εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρεи γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέεναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεῖρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρεи γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέεναν» (Ματθ. ε' 29). Ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος προσθέτει καὶ γιὰ τὸ πόδι τὰ ἴδια. Εἶναι δυνατὸν ὁ Χριστὸς, ποὺ χάριζε τὸ φῶς στους τυφλοὺς, ποὺ θεράπευε τούτους κωλοὺς, ποὺ ἀνόρθωνε τούτους παραλύτους, νὰ συνιστᾷ τὸν ἀκρωτηριασμὸ τοῦ σώματος καὶ μάλιστα πολυτιμοτάτων ὀργάνων;»

Ἀσφαλῶς ὁ Κύριος μετὰ τις ζωπρὲς αὐτὲς εἰκόνες δὲν ζητᾷ σωματικούς ἀκρωτηριασμούς. Δὲν ζητᾷ νὰ βγάλουμε τὸ μάτι μας ἢ νὰ κόψουμε τὸ χεῖρ μας. Ἄλλωστε δὲν εἶναι ὁ σωματικὸς ὀφθαλμὸς ποὺ ἁμαρτάνει, ἀλλὰ ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιὰ πρωτίστως ποὺ τὸν τροφοδοτοῦν. «Νοῦς ὄρᾱ καὶ νοῦς ἀκούει». Πόσες φορές κοιτάζουμε χωρὶς νὰ βλέπουμε καὶ πόσες ἄλλες χωρὶς νὰ παρατηροῦμε γεμίζουμε τὴν ψυχὴ μας νοερῶς μετὰ ποικίλες εἰκόνες! Ὁ Κύριος, λοιπόν, ἐδῶ θέλει νὰ τονίσει μεγάλης σπουδαιότητος ἀλήθειες. Θέλει νὰ διεγείρει ἔντονα τὴν προσοχή μας. Πρόκειται γιὰ ζήτημα κατ' ἔξοχὴν πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἡ παροῦσα ζωὴ ἀλλὰ καὶ ἡ αἰώνια σωτηρία μας. Μιλᾷ γιὰ τὸ σκάνδαλο καὶ τὸν σκανδαλισμὸ, γιὰ κάτι πολὺ σοβαρὸ, παγιδευτικὸ, ὑποῦλο ποὺ μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει στὴν αἰώνια ἀπώλεια, ἂν δὲν ληφθοῦν στὴν κατάλληλη στιγμή δραστικὰ μέτρα καὶ ἀποφάσεις.

Τί εἶναι τὸ σκάνδαλο; Ἡ λέξη σκάνδαλο σημαίνει τὸ ξύλο τῆς παγίδας, πάνω στὸ ὁποῖο εἶναι προσκολλημένο τὸ δόλωμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια τὴν παγίδα καὶ τὸ πιάσιμο σ' αὐτή. Τώρα τί σημαίνει νὰ πέσει κανεὶς καὶ νὰ πιαστῆ στὴν παγίδα καὶ τί ὀδυνηρὲς εἶναι οἱ συνέπειες ποὺ ἀκολουθοῦν, εἶναι φανερό, μάλιστα στὸν πνευματικὸ χῶρο. «**Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν**» (Ρωμ. β' 9). «**Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος**» (Ρωμ. στ' 23) τονίζει στὴν ἴδια ἐπιστολὴ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν πτώση ποὺ κρύβει τὸν θάνατο τὸν πνευματικὸ, τὴν θλίψη καὶ τὴν δυστυχία τὴν παροῦσα καὶ τὴν μελλοντική, μπορεῖ νὰ ὀδηγήσουν προσφιλῆ πρόσωπα, ἰδιαίτερα χρήσιμα καὶ πολῦτιμα. Ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς καὶ τὸ δεξιὸ χεῖρ ὑποδηλώνουν τὸ πολὺ χρήσιμο, τὸ πολυτιμότατο. Μετὰ ἄλλα λόγια ὁ Κύριος μᾶς ἐπισημαίνει τὸν μεγάλο κίνδυνο. Μᾶς λέει πῶς πρέπει νὰ ἔχουμε πολλὴ προσοχή στὴ ζωὴ μας καὶ νὰ προφυλασσόμαστε ἀπὸ κάθε πρόσωπο, τὸ ὁποῖο εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς

διεγείρει ἔνοχες ἐπιθυμίες καὶ νὰ μᾶς παρασύρει στὴν ἁμαρτία. Καὶ πρέπει νὰ εἴμαστε ἀποφασισμένοι καὶ γιὰ ὀδυνηρὲς θυσίες, γιὰ τὸ πρόσωπο αὐτὸ μπορεῖ νὰ μᾶς εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ ἀγαπητὰ καὶ προσφιλῆ, τόσο, ὅσο τὸ δεξιὸ μας μάτι καὶ τὸ δεξιὸ μας χεῖρ.

«**Ἐξελε... ἔκκοψον...**». Σοῦ δημιουργεῖ σκάνδαλο, πτώση, δυνατὸ πειρασμὸ, ἔντονη ἁμαρτωλὴ ἐπιθυμία; Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος θεραπείας; Κινδυνεύει ἡ ἠθικὴ ὑπόσταση ὄχι μόνον τοῦ ἐνδὸς ἀλλὰ καὶ τῶν δύο; Δὲν χωράει χρονοτριβὴ οὔτε ἀναβολή. Χρειάζεται ἀποφασιστικότητα καὶ ριζικὴ θεραπεία. Ἀπομάκρυνε τὸ πρόσωπο ποὺ σοῦ προκαλεῖ σκανδαλισμὸ. Εἶναι προτιμότερο νὰ στερηθεῖς τὶς πολῦτιμες καὶ χρήσιμες ἔστω ὑπηρεσίες του, ὁποιαδήποτε βοήθεια καὶ ἐξυπηρέτηση, παρὰ νὰ κινδυνεύσεις νὰ χάσεις τὴν ψυχὴ σου. Διότι ἡ φιλία δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ παρὰ νὰ σὲ βοηθᾷ, νὰ σὲ οἰκοδομεῖ, νὰ σὲ στηρίζει. Ὅχι νὰ σὲ κλονίζει, νὰ σὲ φθείρει ἀνεπαίσθητα καὶ νὰ σὲ διαφθείρει. Ὁ φίλος ὁ πιστός, ὁ στενός, ὁ εἰλικρινὴς εἶναι φάρμακο ζωῆς. Ὅταν ὅμως γίνεται δολιχόκαρδο, τότε ἐγκυμονεῖ κινδύνους.

Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ συμπέρασμα καταλήγει καὶ ὁ Κύριος: Σὲ συμφέρεи νὰ χαθεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ μέλη σου καὶ νὰ μὴ ριφθεῖ ὅλο τὸ σῶμα σου στὸ πῦρ τῆς κολάσεως. Σὲ συμφέρεи νὰ στερηθεῖς τὴ φιλία καὶ τὴ χρησιμότητα τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ ριχθεῖς μαζί μετὰ ἐκεῖνο στὸ πῦρ τῆς κολάσεως. Μετὰ ἄλλα λόγια γιὰ νὰ μὴν ἀποκλεισεῖς ὀριστικὰ ἀπὸ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀξίζει κάθε θυσία. Οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου τονίζουν τὸν κίνδυνο τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι καὶ ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ προορισμοῦ μας. Τὸ νὰ χάσει κανεὶς τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη συμφορὰ, ἡ πιὸ τρομερὴ καταστροφὴ. Δὲν χάνει κάτι. Χάνει τὸ πᾶν. Στερεῖται ὀριστικὰ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, τὰ ἀγαθὰ τὰ ἀνεκτίμητα «**ἂ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἂ ἦτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν**» (Α' Κορινθ. β' 9).

Πρέπει ἐπομένως γιὰ τέτοια ἀγαθὰ νὰ παραμερισεῖ κάθε ἐμπόδιο. Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι ἀγαθὸ πολυτιμότερο καὶ ἀπὸ τὴν κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἀξίζει νὰ τῆς δώσουμε τὴν ἀπόλυτη προτεραιότητά μας. Τὰ μάτια, τὰ χεῖρα, τὰ πόδια, ὅ,τι πιὸ πολῦτιμο καὶ χρήσιμο ἐδῶ στὴ γῆ, γίνεται δευτερότερο σὲ σχέση καὶ σύγκριση μετὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὁ Κύριος δὲν ὑποτιμᾷ τὴ σπουδαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων. Σκοπὸς του νὰ μᾶς βοηθήσει στὴν ἀξιολόγηση καὶ ἱεράρχηση τῶν ἀγαθῶν. Καὶ προπάντων νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴν ἀνεκτίμητη ἀξία τῆς ψυχῆς μας ποὺ μετὰ τίποτα δὲν ἀνταλλάσσεται.

Τὸν Θεὸ ἢ τὸν Βάαλ

Εἶναι μερικοὶ ποὺ μᾶς προβληματίζουν. Κάτι περισσότερο. Μᾶς ἀναγκάζουν κάποτε αὐστηρὰ νὰ σκεφτοῦμε: Ἐπὶ τέλους, πάρε κι ἐσὺ φίλε μου, μιὰ θέση. Τοποθετήσου κι ἐσὺ κάπου. Δεξιὰ ἀριστερά, κάπου τέλος πάντων. Ὅχι ἰσόβιο ἐκκρεμές, ποὺ αἰωρεῖται ἀδιάκοπα. Βάδισε κάτω ἀπὸ μιὰ σημαία, ποὺ νὰ ἔχει κάποιον χρῶμα. Κάποιον χρῶμα, εἶπαμε. Κόκκινο, κίτρινο, μαῦρο, πράσινο, μπλέ. Μονάχα μὴν πείς ἄσπρο, γιατί τὸ ἄσπρο δὲν εἶναι χρῶμα. Εἶναι ἔλλειψη χρώματος. Κάτι νὰ εἶσαι κι ἐσύ. Ὅχι ἄχρωμος, ἄσμος καὶ ἄγευστος. Ὅχι οὐδετερότητα, ποὺ εἶναι χειρότερη καὶ ἀπὸ τὴν ἄρνηση. Ὅχι ἀδιάκοπο τρίκλισμα, ποὺ νὰ κάνει τοὺς ἄλλους νὰ διερωτώνται: Ἐπὶ τέλους ἢ περπάτα σωστὰ ἢ πέσε. Νὰ τελειώσει ἔτσι κι ἄλλωὺς αὐτὴ ἡ νόθος κατάσταση.

Εἶναι δυνατὸν ὅταν γίνεται ἕνας πόλεμος, πόλεμος πνευματικός, πόλεμος ἰδεολογικός, πόλεμος ποὺ κρίνονται ἰδέες, θεσμοί, ἠθικὲς ἀρχές, ποὺ βάλλεται ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία, ἡ πίστη σου, ποὺ γκρεμίζονται ἰδανικά, ἐσὺ νὰ τηρεῖς «διακριτικὴ οὐδετερότητα»; Νὰ λές, ὅτι δὲν εἶσαι οὔτε μὲ τοὺς μὲν οὔτε μὲ τοὺς δέ. Μὰ ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν μὲν καὶ δέ. Ὑπάρχουν ἀρχές, ποὺ ποδοπατοῦνται, ἰδεώδη ποὺ προπιπλακίζονται, πίστη ποὺ βλασφημεῖται καὶ «οὐδετερότητα», ναί, ἐντὸς εἰσαγωγικῶν, ποὺ καλεῖται προδοσία, ἄρνηση, ἐγκατάλειψη ἀγώνα.

Δὲν εἶναι αὐστηροὶ οἱ χαρακτηρισμοί. Δὲν εἶναι κἄν δικοὶ μας. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τὸ βροντοφώνησε στοὺς «ἀδεδεσμευτοὺς» καὶ «οὐδετερόφιλους» ὄλων τῶν ἐποχῶν, γιὰ νὰ μὴν αὐταπατώνται, ἀλλὰ νὰ ἀφήσουν τὴν τελματικὴ τακτικὴ τους καὶ νὰ πάρουν σαφῆ θέση. **«Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει»** (Ματθ. 13' 30), διεκήρυξε κατηγορηματικά. Ζητάει δηλαδὴ μιὰ καθαρῆ-ξεκάθαρη θέση καὶ τοποθέτηση. Ἀπορρίπτει χωρὶς περιστροφὲς τοὺς «οὐδετερόφιλους», ποὺ πᾶνε νὰ καλύψουν τὴν ἀτολμία καὶ δειλία τους πίσω ἀπὸ νόθες καταστάσεις καὶ ψεύτικα σχήματα.

Εἶναι σὰ νὰ λέει: Πέστε το καθαρὰ: Εἴσαστε μαζί μου ναί ἢ ὄχι; Ἄν ναί βγάλτε καὶ τὶς συνέπειες. Ἄν ὄχι, ἐπίσης βγάλτε τὶς ἀρνητικὲς συνέπειες. Ναὶ καὶ ὄχι ἐδῶ δὲν ἰσχύει. Ἡ εἴσαστε μαζί μου, πιστοὶ καὶ ἀφοσιωμένοι μαθητὲς μου ἢ εἴσαστε ἐχθροὶ καὶ ἀντίπαλοί μου. Μέση κατάσταση δὲν ὑπάρχει.

* * *

Καὶ δὲν εἶναι ἡ μόνη φορά, ποὺ ὁ Θεὸς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφή του γι' αὐτὲς τὶς νόθες καὶ ἐπαμφοτερίζουσες καταστάσεις. Μὲ τὸ φλογερὸ στόμα τοῦ πύρινου προφήτη τῆς Π. Διαθήκης καυτηριάζει τὴν ἐρμαφρόδιτη καὶ διφορούμενη τακτικὴ τοῦ Ἰσραηλικοῦ λαοῦ. Ἡ φωνὴ του ἀντηχεῖ μὲ τὴν ἴδια δύναμη καὶ σήμερα.

«Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡλιοῦ: Ἔως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύες; Εἶ ἐστι Κύριος ὁ Θεός, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ ὁ

Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ» (Γ' Βασιλ. 18' 21).

Καθαρὰ πράγματα. Δὲν μπορεῖτε ἐπ' ἄπειρον νὰ χωλαίνετε καὶ ἀπὸ τὰ δύο πόδια καὶ νὰ πηγαίνετε σὰ μεθυσμένοι πότε ἀπὸ δῶ καὶ πότε ἀπὸ ἐκεῖ. Πάρτε μιὰ ἀπόφαση καὶ καταλήξτε κάπου. Ἄν ὑπάρχει ὁ Θεὸς καὶ πιστεύετε σ' αὐτὸν ἀκολουθήστε τον σταθερὰ καὶ μὲ συνέπεια. Ἄν πάλι παραδεχόσαστε τὸν Βάαλ λατρεύστε αὐτόν. Ὅχι ὅμως πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ. Βγεῖτε ἀπὸ τὴ μετριότητα τῆς οὐδετερότητας.

Καταλαβαίνουμε τώρα πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἀλήθεια αὐτή! Τὸ νὰ παίρνουμε θέση σὲ τέτοια ζητήματα πνευματικὰ εἶναι βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο στὴ ζωὴ μας. Εἶναι ἀποφασιστικὸς συντελεστής στὴν ἀνάπτυξη καὶ διαμόρφωση τῆς προσωπικότητάς μας. Ὅπως ἐπίσης τὸ νὰ μένουμε ἀδιάκοπα σὲ μιὰ ἀναποφασιστικὴτητα καὶ δειλία, εἶναι νὰ καταδικάζουμε τὸν ἑαυτὸ μας σὲ μιὰ ἰσόβια ὑπανάπτυξη καὶ ἀνωριμότητα.

Οἱ Ἀρχαῖοι εἶχαν ἕνα νόμο, ποὺ καταδίκαζε στὴν ἐσχάτη τῶν ποινῶν, αὐτοὺς τοὺς οὐδετερόφιλους. Ἐλεγαν ὅτι σὲ περίπτωσι στάσεως οἱ πολῖτες ἔχουν ὑποχρέωση νὰ πάρουν θέση. Ὅσοι δὲν ἔπαιρναν τιμωροῦνταν καὶ μάλιστα πολὺ αὐστηρὰ.

Πολὺ σωστὸ μέτρο, γιατί γίνονταν ἀφορμὴ νὰ ξεκαθαρίζεται ἡ κατάσταση.

* * *

Ἄντί, λοιπόν, νὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὸ ὑποκριτικὸ σύνθημα τῶν δειλῶν, ποὺ κρύβει πολλὴ ἀνθρωπαρέσκεια, **«νίπτω τὰς χεῖρας μου»**, καλύτερα ἂς νίψουμε τὴν καρδιά μας ἀπὸ τὴν ἀτολμία καὶ ἂς ξεκαθαρίσουμε τὶς πεποιθήσεις καὶ τὸ πιστεύω μας. Ἡ οὐδετερότητα σὲ τίποτα δὲν ὠφέλησε τὸν Πιλάτο. Τὰ χέρια του ἔνιψε μονάχα. Ἡ μορφή του ὅμως ἔμεινε γιὰ πάντα λερωμένη ἀπὸ τὸ στίγμα τῆς δειλίας καὶ ἀνθρωπαρέσκειας.

Γιὰ μᾶς φυσικὰ τώρα, δὲν ὑπάρχει θέμα τοποθετήσεως. Ἡ θέση μας εἶναι ξεκάθαρη. Δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ ὁποιαδήποτε θέση. Εἶναι μιὰ ἐπαλεξ, γιὰ τὶς ὁμορφες μάχες τοῦ πνεύματος. Δὲν εἴμαστε ψυχροὶ θεατὲς οὔτε «ἀδέσμευτοι» ἢ οὐδετερόφιλοι παρατηρητὲς. Εἴμαστε μαχητὲς. Μαχητὲς στὴν πρώτη γραμμὴ. Δηλαδὴ νικητὲς.

Τὸ νὰ παίρνουμε θέση σὲ ζητήματα πνευματικὰ εἶναι βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο στὴ ζωὴ μας. Εἶναι ἀποφασιστικὸς συντελεστής στὴν ἀνάπτυξη καὶ διαμόρφωση τῆς προσωπικότητάς μας. Ὅπως ἐπίσης τὸ νὰ μένουμε ἀδιάκοπα σὲ μιὰ ἀναποφασιστικὴτητα καὶ δειλία, εἶναι σὰν νὰ καταδικάζουμε τὸν ἑαυτὸ μας σὲ μιὰ ἰσόβια ὑπανάπτυξη καὶ ἀνωριμότητα.

«Ἀδελφοί, ἴδετε πη-
λίκους ὑμῖν γράμμασιν
ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
Ὅσοι θέλουσιν εὐπρο-
σωπησαί ἐν σαρκί,
οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον
ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.
Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυ-
λάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι,
ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκὶ καυχῶνται. Ἐμοὶ δὲ
μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Θ' ΛΟΥΚΑ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιβ' 16-21

ἑσταύρωται, κἀγὼ τῷ
κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ, οὔτε περιτομὴ τι
ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ

ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνην ἐπ'
αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ
γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώ-
ματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελ-
φοί. Ἀμήν».

ΤΟ ΚΑΥΧΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

**«Ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι
εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».**

Ὁ τίμιος Σταυρὸς τοῦ Κυρίου, εἶναι τὸ μεγάλο
καύχημα τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ καὶ ἡ δύ-
ναμη τῶν Χριστιανῶν. Μὲ ἱερὴ καύκηση τὸ δια-
κηρύττει ὁ θεῖος Ἀπόστολος: **«Ἐμοὶ μὴ γένοιτο
καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».**

Ὁ θρίαμβος τοῦ Χριστοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὸ συλλογισμό τοῦ ἀποστόλου
Παύλου, ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ δύναμή μας, ἡ ἰσχύς
μας, τὸ ἀήττητο τρόπαιο τῆς σωτηρίας μας. Ὅπως
λέει ὁ ἴδιος, ὁ ἄνθρωπος εἶχε καὶ ἔχει ἓνα φοβερό
καὶ θανάσιμο ἐχθρό, τὸν Διάβολο. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ
τὸ ἀνθρώπινο γένος ζοῦσε τὴ μεγάλη νύχτα τῆς
πτώσεως καὶ αἰχμαλωσίας του. Ἐνα μόνιμο κα-
τεστημένο ἦταν ἡ πραγματικότητα αὐτή. Ὅλοι οἱ
ἄνθρωποι ἦταν κάτω ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ αὐτό.

Ἦλθε ὁμως ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἔδωσε γιὰ μᾶς
τὴ μεγάλη μάχη ἐπάνω στὸ Σταυρό. Ὁ ἰσχυρὸς καὶ
παντοδύναμος Θεὸς πολέμησε κι ἐξευτέλισε τὸν
αἴτιο τῆς αἰχμαλωσίας μας καὶ τῆς συμφορᾶς μας.
Τὸν ἀπογύμνωσε ἀπὸ τὴ δύναμή του καὶ κατέλυ-
σε τὸ κράτος του. Ὅπως οἱ θριαμβευτὲς τῆς γῆς
ἔσερναν δεμένους πίσω ἀπὸ τὰ ἄρματα τους τοὺς
ἀντιπάλους τους πρὸς χαρὰ τῶν ὑπνκῶν τους,
ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς, ἐκεῖ στὸ Σταυρό, ἀφόπλισε τὸν
Διάβολο καὶ τὸν ντρόπιασε μπροστὰ στοὺς δικούς
του. Ὁ Σταυρὸς ἔγινε τὸ θριαμβευτικὸ ἄρμα τοῦ
νικητῆ Κυρίου μας. Οὐδέποτε τὸ βασίλειο τοῦ
Διαβόλου εἶχε δεχθεῖ τέτοιο θανάσιμο πλήγμα.
Ἀπὸ τότε *«ὁ Ἄδης στένων βοῶ· κατελύθη μου ἡ ἐξου-
σία»*. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος χαίρεται
καὶ καυχᾶται γιατί εἶναι Χριστιανός, ὁπαδὸς τοῦ
Ἐσταυρωμένου, διάκονος τοῦ Λυτρωτῆ τοῦ κό-
σμου. Ὅμως ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ

Ὁ θρίαμβος τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ μάχη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔγινε
γιὰ χάρι μας. Καὶ ἡ νίκη του ἦταν καὶ δική μας.
Πάνω στὸ Σταυρὸ σχίσθηκε τὸ χειρόγραφο τῶν

ἁμαρτιῶν μας. Καὶ ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη, ποῦ
μᾶς τύλιξε τὸ ἔλεος καὶ ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ,
ἡ καρδιά μας ἄρχισε νὰ χτυπᾷ χαρούμενα. Γιατὶ ὁ
Ἰησοῦς μᾶς **«συνήγειρε καὶ μᾶς συνεκάθισεν
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις»** (Εφεσ. β' 6). Ὁ ἐχθρὸς μας
βέβαια δὲν ἔπαψε νὰ μᾶς χτυπᾷ. Πληγωνόμαστε
ἴσως. Ἐχουμε ὁμως στὰ χέρια μας, τὸ ὄπλο ἐκεῖνο
ποῦ μᾶς προστατεύει. Τὸ δάγκωμα τοῦ τρομεροῦ
φιδιοῦ ἀχρηστεύεται καθὼς στρέφουμε τὰ βλέμ-
ματά μας πρὸς Ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ὑψωμένος πάνω
στὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Μόλις καταφύγουμε στὴ
σκιά του, τότε τὸ *«ζωήρρητον αἶμα»* τοῦ Χριστοῦ
μᾶς θεραπεύει. Γινόμαστε *«ὡς λέοντες πῦρ πνέο-
ντες»*. Φοβεροὶ στοὺς δαίμονες. Ἀγαπητοὶ στοὺς
ἀγγέλους καὶ στοὺς ἀγίους ποῦ ἀποτελοῦν τὴν
δοξασιμένη θριαμβευτικὴ συνοδεία τοῦ Κυρίου. Ὁ
Σταυρὸς εἶναι προτιμότερος ἀπὸ πλοῦτη καὶ δόξες
καὶ κοσμικὲς τιμὲς καὶ ἁμαρτωλὲς ἀπολαύσεις.
Ὅλα αὐτὰ σβῆνουν καὶ παρέρχονται. Ὁ Σταυρὸς
εἶναι δόξα πραγματικὴ, στήριγμα καὶ σωτηρία καὶ
καύχημα μοναδικό.

***

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου μᾶς καλεῖ καὶ πάλι νὰ
πιστέψουμε ἀκράδαντα στὸν Ἐσταυρωμένο Χρι-
στό. Νὰ στηρίξουμε τὴν ἐλπίδα μας στὴ θυσία τοῦ
Γολγοθᾶ. Νὰ ὀπλισθοῦμε μὲ τὸ ἀκαταμάχητο αὐτὸ
ὄπλο, τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου. Τότε θὰ μπορέσουμε
νὰ ὁμολογήσουμε κι ἐμεῖς καὶ νὰ διακηρύξουμε
μαζὶ μὲ τὸν ἀπόστολο Παῦλο: **«ἐμοὶ μὴ γένοιτο
καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».** Ἄν τὸ καύχημα τοῦ Παύ-
λου γίνεῖ καὶ δικό μας καύχημα, τότε καὶ ἡ ζωὴ
μας θὰ μεταμορφωθεῖ.

«Τί εἶναι τὸ καύχημα τοῦ Σταυροῦ;» ρωτᾷει ὁ
ἱερὸς Χρυσόστομος καὶ ἀπαντᾷ: *«Ὅτι ὁ Χριστὸς
γιὰ μένα ἔλαβε δούλον μορφὴν. Καὶ ἔπαθε γιὰ μένα τὸν
δοῦλο, τὸν ἐχθρό, τὸν ἀγνώμονα. Ἀλλὰ τόσο πολὺ μὲ
ἀγάπησε, ποῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ Του θυσίασε γιὰ μένα».*

«**Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς**

νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἑπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΙΓ΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐφεσ. β΄ 4-10
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιη΄ 18-27

τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῆ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ

τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. Αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν».

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΑΣ

«**Ὁ Θεὸς πλούσιος ἐν ἐλέει.**»

Οἱ ἄνθρωποι συνήθως διψοῦν γιὰ πλοῦτη. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ κυνηγοῦν μὲ ἀσταμάτητη ὄρμη. Πολλὰ χρήματα, μεγάλη περιουσία, ἄφθονα μέσα, νὰ ὀ σκοπὸς τῆς ζωῆς γιὰ πολλοὺς ἀνθρώπους.

Τὰ ὑλικά ὅμως πλοῦτη, παρ' ὅλο ὅτι γυαλίζουν στὰ μάτια τοῦ ἀνθρώπου, ἐξάπτουν τὴ φαντασία του καὶ προκαλοῦν τὶς ἐπιθυμίες τῆς σαρκός, εἶναι περιορισμένης ἀξίας. Γιατὶ δὲν ἱκανοποιοῦν ἀληθινὰ καὶ οὐσιαστικὰ τὸν ἄνθρωπο. Μᾶλλον δημιουργοῦν προβλήματα, γεννοῦν τὴν ἀνησυχία, τὴν ἀγωνία, πολλὰς φορὲς καὶ τὴν καταστροφή. Ἄλλα εἶναι τὰ πλοῦτη, ποὺ πλουτίζουν πραγματικὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ἱκανοποιοῦν ἀπόλυτα τὸν πόθο τῆς ψυχῆς του γιὰ πλουτισμό.

Γι' αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ πλοῦτη μᾶς μιλάει σήμερα ὁ ἀπόστολος Παῦλος· γιὰ τὰ πλοῦτη τοῦ Θεοῦ μᾶς. Καὶ πρῶτα-πρῶτα κάνει λόγο γιὰ

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

τοῦ Θεοῦ. «**Ὁ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς... συνεζωοποίησε... καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.**» Μὲ αὐτὰ ποὺ μᾶς λέει ὁ θεὸς Ἀπόστολος εἶναι σὰν νὰ μᾶς εἰσάγει στὸ ἀνάκτορο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μᾶς παρουσιάζει τὰ πλοῦτη τῆς ἀγάπης του. Πλοῦτη τῶν ἀνθρώπων εἶναι συνήθως ὅ,τι κατόρθωσαν νὰ ἀποκτήσουν γιὰ τὸν ἑαυτό τους, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν καλοπέρασὶ τους. Πλοῦτη τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅ,τι ἔκανε γιὰ μᾶς, γιὰ τὴ σωτηρία μας, γιὰ τὴν ἀνύψωσὶ μας. Τὰ πλοῦτη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μᾶς εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης του γιὰ μᾶς. Εἴμαστε νεκροὶ ἀπὸ τὴν πτώση τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ἐκεῖνος μᾶς ζωοποίησε μὲ τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματός του, ποὺ μᾶς ἔδωσε διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν ἀρκέστηκε μόνο σ' αὐτά. Μᾶς ἔδωσε τὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ ζήσουμε μιὰ ἀναστημένη, πνευματικὴ ζωὴ. Καὶ ἀκόμη μᾶς ὕψωσε στοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ τώρα διὰ μέσου τῆς ἐνώσεώς μας μὲ τὸν ἀναστημένο καὶ δοξασμένο Χριστό.

Ὅταν βλέπουμε τὰ πλοῦτη τῶν ἀνθρώπων, μᾶς καταλαμβάνει ἡ ἐπιθυμία νὰ τὰ ἀποκτήσουμε κι ἐμεῖς. Γιατὶ νὰ μὴ γίνῃ καὶ τώρα, ποὺ ὁ Ἀπόστολος μᾶς ἔδειξε τὰ πλοῦτη τοῦ μεγάλου Θεοῦ μᾶς; Νὰ ποθήσουμε τὰ πλοῦτη τοῦ Θεοῦ! Νὰ τὰ ζηλέψουμε. Καὶ ἔχοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Θεὸς τὰ πλοῦτη τῆς

ἀγάπης του δὲν τὰ κρατᾷ γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ τὰ προορίζει γιὰ μᾶς, νὰ ζητήσουμε νὰ τὰ κάνουμε δικὰ μας. Μὲ ἄλλα λόγια νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ ἀναστήσει καὶ μᾶς ἀπὸ τὸν θάνατο τῆς ἁμαρτίας. Νὰ μᾶς ζωοποιήσει. Νὰ μᾶς χαρίσει πλοῦσια τὴ δύναμή του νὰ ζήσουμε τὴ νέα «**ἐν Χριστῷ ζωὴ.**» Νὰ μᾶς ἀξιώσει νὰ ζοῦμε ἐδῶ στὴ γῆ σὰν πολῖτες τοῦ οὐρανοῦ, μέχρι τότε ποὺ θὰ μᾶς ἀνυψώσει ὀριστικὰ «**ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.**»

Ὁ Ἀπόστολος συνεχίζει τώρα τὴν ἱερὴ ἀφήγησὶ του γιὰ τὰ πλοῦτη τοῦ Θεοῦ. Μὲ φωνή, ποὺ πάλλεται ἀπὸ ἱερὴ συγκίνηση, μᾶς μιλάει γιὰ

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

τοῦ Θεοῦ μᾶς. Γιὰ «**τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.**» Γιὰ τὸν ὑπερβολικὸ πλοῦτο τῆς χάριτός του, ὁ ὁποῖος ἐκδηλώθηκε σὲ μᾶς μὲ τὴν ἀγαθότητα ποὺ μᾶς ἔδειξε διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καὶ πραγματικά. Τὰ πλοῦτη τῆς χάριτος, ποὺ μᾶς ἔδειξε ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀμύθητα. Τί νὰ ἀπαριθμήσει κανεὶς; Τὴν χάρη, ποὺ ἀπέρρευσε ἀπὸ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ, στὴν ὁποία ὀφείλουμε τὴ λύτρωση καὶ τὴ σωτηρία μας; Ὁ Ἀπόστολος τὸ σημειώνει πρῶτο αὐτό: «**Χάριτί ἐστε σεσωσμένοι.**» Πῶς μπορεῖ νὰ περιγράψῃ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐκδηλώνεται στὴ ζωὴ μας μὲ χίλιους τρόπους;

Τὰ ἱερά καὶ θεῖα μυστήρια, αὐτοὶ οἱ οὐράνιοι κρουνοί, διοχετεύουν στοὺς πιστοὺς ἄφθονη τὴ λυτρωτικὴ, ἀγιαστικὴ καὶ σώζουσα χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἐὰν τὰ μυστήρια μᾶς μεταδίδουν κατὰ ἓνα οὐσιαστικὸ τρόπο τὰ ποικίλα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ ἐκδηλώνεται πλοῦσια καὶ εὐεργετικὴ σὲ κάθε πλευρὰ τῆς ζωῆς μας. Ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ μᾶς παρακολουθεῖ σὲ κάθε βῆμα τῆς ζωῆς μας, γιὰ νὰ μᾶς καθοδηγήσει, νὰ μᾶς στηρίξει, νὰ μᾶς βοηθήσει. Χάρη Θεοῦ εἶναι νὰ ὑπομένουμε τὸν πόνο τῆς ἀρρώστιας μας. Χάρη Θεοῦ εἶναι νὰ δοκιμάζουμε ἰσχυροὺς πειρασμοὺς καὶ νὰ νικᾶμε. Χάρη Θεοῦ εἶναι νὰ ἔχουμε παιδιὰ ἀγνὰ καὶ πειθαρχικά. Χάρη Θεοῦ εἶναι νὰ ἔχουμε ὁμόνοια καὶ ἀγάπη στὴν οἰκογένειά μας. Χάρη Θεοῦ εἶναι νὰ αἰσθανόμαστε τὴν ἀνάγκη τῆς προσευχῆς, τὸν πόθο τῆς μελέτης τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶχε λοιπὸν δίκιο ὁ Ἀπόστολος νὰ μιλάει μὲ συγκίνηση γιὰ «**τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.**»

ΘΕΛΕΙ ΤΟΛΜΗ Η ΑΡΕΤΗ

ΠΟΙΟΣ εἶπε, πὼς ἡ ἀρετὴ εἶναι εὐκόλῃ ὑπόθεσι; Ποιὸς εἶπε, ὅτι ταιριάζει στοὺς μικροὺς καὶ στοὺς ἀδύνατους; Λάθος. Μόνον ὁποῖος δὲν ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν κατάκτησίν της, ὁποῖος δὲν μόχθησε, γιὰ νὰ φθάσει στὶς κορυφές της, θὰ μπορούσε νὰ μιλάει ἔτσι. Ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι εὐκόλῃ ὑπόθεσι. Δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴ νωχέλεια, μὲ τὴν ἀδράνεια, τὴ μαλθακότητα. Θέλει νεῦρο, δύναμη, ἐπιμονὴ καὶ ὑπομονή. Ἀπαιτεῖ τόλμη καὶ ἀποφασιστικότητα. Ζητάει, συχνά, ἥρωισμό, ἀλύγιστο φρόνημα. Ἀπαιτεῖ θυσιές. Ἐχει νὰ παλέψει μὲ πανίσχυρες ἀντίξοες δυνάμεις. Καὶ οἱ δυνάμεις αὐτὲς δὲν εἶναι μόνον ἐξωτερικές. Εἶναι καὶ ἐσωτερικές. Δὲν εἶναι μόνον ὁ Πονηρὸς ποὺ μᾶς πολεμάει, εἶναι καὶ «**ἡ οἰκοῦσα ἐν ἡμῖν ἀμαρτία**» (Ρωμ. ζ´ 17) ποὺ θέλει νὰ μᾶς κυβερνάει. Ἡ ἀρετὴ εἶναι συνώνυμη μὲ τὸν ἀγῶνα. Καὶ χωρὶς ἀγῶνα συνεχῆ δὲν ὑπάρχει ἀρετὴ. Ἐδῶ πρέπει νὰ προσθέσουμε καὶ κάτι ἄλλο. Δύσκολος, εἶπαμε, ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἀρετὴ. Ναί, ἀλλὰ ὁμορφος καὶ μεγαλειώδης. Ὁμορφος γιὰτὶ στολίζει τὴν ψυχὴ. Χαλυβδώνει τὴ θέληση. Ἐξασφαλίζει στὴν ψυχὴ τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὰ τυραννικὰ δεσμὰ ποὺ πασχίζει νὰ καλκέψει ἡ ἀμαρτία.

Καὶ αὐτὰ δὲν εἶναι θεωρίες. Ἀποτελοῦν πραγματικότητες ψηλαφητὴ καὶ ἐνθαρρυντικὴ, παλιὰ καὶ σύγχρονη. Καὶ ἐπειδὴ τὰ λόγια ἀπλῶς παρορμοῦν, ἀλλὰ μονάχα τὰ παραδείγματα ἐλκύουν καὶ ἐμπνέουν, ἀξίζει νὰ θυμηθοῦμε ἕνα χαρακτηριστικό, ὅπως μᾶς τὸ προβάλλει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀγωνιστικὴ μορφή τοῦ Ἰωσήφ. Ἀπὸ τὶς πιὸ ὠραίες καὶ δυνατὲς μορφές. Φρόνημα ρωμαλέο. Θέληση γρανιτένια. Ἀγάπη πηγαία. Ἀκτινοβολεῖ τὸν ἥρωισμό, τὴν ὑπομονή, τὴν ἀνεξικακία, τὴν ἀγνότητα. Στὸ πρόσωπό του συγκεντρώνονται

ὅλες οἱ ἀνταύγειες τῆς ἀρετῆς. Ἡ ἀρετὴ τοῦ Ἰωσήφ σφυρηλατήθηκε μέσα στὸ καμίνι τῆς δοκιμασίας. Ζυμώθηκε μὲ ἰδρώτα καὶ αἷμα, μὲ ἐξορίες καὶ φυλακίσεις, μὲ διαβολές καὶ συκοφαντίες. Χτυπημένος ἀλύπτητα ἀπὸ τὴν κακία καὶ τὸ μίσος. Ἀλύγιστος ὅμως στὴν ἔπαλξή του, στέκεται ὀρθός. Δὲν παραχωρεῖ οὔτε σπιθαμὴ ἀπὸ τὸ ἱερὸ ἔδαφος τῆς ψυχῆς του. Δὲν ξέρει κανεὶς τί νὰ πρωτοθαυμάσει στὴ γενναία μορφή του. Συνήθως μένουμε στὸν σαρκικὸ πειρασμὸ ποὺ ἀντιμετώπισε. Καὶ ἦταν πράγματι τρομερός. Δὲν ἦταν μόνον αὐτός. Νὰ πὼς μᾶς παρουσιάζει τὸν πολυμέτρωπο ἀγῶνα τοῦ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος:

«Πές μου ποιὸ εἶναι τὸ ἐξαιρετικὸ κατόρθωμα γιὰ τὸ ὁποῖο τὸν ἐγκωμιάζουμε; Μήπως γιὰτὶ δὲν ὑπέκυψε στὸ ἀμάρτημα τῆς μοιχείας καὶ δὲν ὑπέσκαψε ἕνα ξένο γάμο καὶ δὲν μίανε μιά κλίνη ποὺ καθόλου δὲν τοῦ ἀνῆκε καὶ δὲν δείχτηκε ἀγνώμονας στὸν εὐεργέτη του καὶ δὲν πρόσβαλε τὸ σπίτι ἐκείνου ποὺ τὸν εἶχε προστατεύσει; Ὅλα αὐτὰ βεβαίως ἦταν κατορθώματα σπουδαῖα. Ἀλλὰ ἐκεῖνα ποὺ τὸν ἀνέδειξαν πραγματικὰ μεγάλο ἦταν ὁ κίνδυνος, ἡ ἐπιβουλή, ἡ μανία ἐκείνης ποὺ τὸν κρατοῦσε αἰχμάλωτο, ἡ βία ποὺ χρησιμοποίησε, ἡ κατηγορία, ἡ συκοφαντία, τὸ δεσμοτήριον, οἱ ἀλυσίδες. Καὶ ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἄθλο, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔπρεπε νὰ βραβευθεῖ καὶ νὰ στεφανωθεῖ, ὄχι μόνον δὲν

δικαιώθηκε, ἀλλὰ σὺν κατάδικος καὶ ἔνοχος ὁδηγήθηκε στὴ φυλακὴ μαζί μὲ τοὺς χειρότερους κακούργους. Γιὰ νὰ ἀκολουθήσει ἡ στέρησι, τὰ δεσμὰ καὶ ἡ τλαιπωρία τοῦ δεσμοτηρίου. Ἐ, λοιπόν, τότε ἐγὼ τὸν βλέπω νὰ λάμπει περισσότερο, παρὰ ὅταν καθόταν στὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου δοξασμένος καὶ μοίραζε τὸ σιτάρι καὶ ἀντιμετώπιζε τὸν λιμὸ καὶ γίνονταν λιμάνι γιὰ ὅλους τοὺς ναυαγούς τῆς πείνας».

Εἶναι, λοιπόν, δύναμη ἢ ἀδυναμία ἡ ἀρετὴ; Καὶ ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο ἄθλημα ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἀγῶνα; Καὶ ποιὸ μεγαλεῖο μπορεῖ νὰ συγκριθεῖ μὲ αὐτόν; Νὰ κρατᾶς ἀδούλωτη τὴν ψυχὴ, ἐλεύθερο τὸ πνεῦμα. Νὰ μὴν ὑποχωρεῖς καὶ στοὺς πιὸ γοπτευτικὸς πειρασμούς. Νὰ μὴν πουλᾶς τὴν ψυχὴ σου. Νὰ μὴν ὑπολογίζεις τὸν κίνδυνο καὶ τὶς ἀπειλές, νὰ προτιμᾶς τὰ βασανιστήρια καὶ τὴ φυλακὴ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατο ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἐξευτελισμὸ καὶ τὴν ἠθικὴ ἀτίμωσι. Τέτοιοι θρίαμβοι δὲν εἶναι γιὰ τοὺς δούλους τῶν παθῶν. Εἶναι γιὰ τοὺς γενναίους. Γι' αὐτοὺς ποὺ δὲν διαπραγματεύονται τοὺς πνευματικὸς θησαυροὺς τους, ποὺ δὲν ψευτίζουν τὸν χαρακτῆρα τους μὲ ἔνοχες ὑποχωρήσεις. Ποιὸς ἐπομένως εἶναι δυνατὸς καὶ ποιὸς ἀδύνατος; Ποιὸς δούλος καὶ ποιὸς ἐλεύθερος; Ὁ ἀγωνιστὴς τῆς ἀρετῆς ἢ ὁ δούλος τοῦ πάθους;

ZOH

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότις: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήναι.

Ἐκτύπωσις: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἱπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Ἀνάμεσα στίς πολλές ἀρετὲς ποὺ σόλιζαν τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Ἐλεήμονα, ξεχωριστὴ θέση εἶχε ἡ μεγάλῃ ἀνεξικακία του. Ἡ ἱστορία μᾶς διέσωσε ἓνα συγκινητικὸ περιστατικὸ, ποὺ ἀποκαλύπτει τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνεξικακῆς ψυχῆς του.

Κάποτε δύο κληρικοὶ του ἦλθαν σὲ προστριβὴ καὶ χειροδίκησαν. Ἡ ἔχθρα εἶχε φουντώσει ἀνάμεσά τους. Τὸ σκάνδαλο ποὺ δημιούργησαν στίς ψυχὲς τῶν πιστῶν ἦταν μεγάλο. Ὁ συνετὸς Πατριάρχης γιὰ νὰ περιορίσει τὸ κακὸ καὶ γιὰ νὰ τοὺς παιδαγωγῆσει ἔλαβε ἀμέσως μέτρα. Τοὺς ἐπέβαλε ἀργία γιὰ ἓνα ὀρισμένο διάστημα. Ἐπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν, γιὰ νὰ φύγει ἀπὸ τὴ μέση τὸ σκάνδαλο καὶ νὰ συναισθανθοῦν τὸ ἀμάρτημά τους.

Τὸ φάρμακο λοιπὸν δόθηκε ἀπὸ τὸν ἔμπειρο γιαιτρὸ καὶ στοὺς δυὸ ἀσθενεῖς. Ὁ ἓνας τὸ δέχθηκε μὲ εὐγνωμοσύνη. Κατάλαβε τὸ λάθος του καὶ μετανόησε. Λυπήθηκε καὶ ζήτησε συγγνώμην ἀπὸ τὸν ποιμενάρχην του. Ὁ ἄλλος πονηρὸς καὶ κακὸς θύμωσε. Ὅχι μονάχα δὲν μετανόησε, ἀλλὰ ἔγινε χειρότερος. Ἐπαψε νὰ πηγαίνει στὴν Ἐκκλησία καὶ ἄρχισε νὰ γυρίζει στὴν πόλιν καὶ νὰ συμπεριφέρεται ἀπρόσεκτα. Ἄνοιξε τὴ γλῶσσα του ἀκόμην καὶ κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ Πατριάρχην. Ὅπου κι ἂν βρισκόταν ἔχυνε δηλητήριον ἐναντίον του.

Ἔμαθε ὁ μακάριος ἐκεῖνος ποιμένας τὴ μανία καὶ τὴν ἀδιόρθωτη ἔχθρα τοῦ κακοῦ κληρικοῦ. Δὲν ὀργίστηκε ὅμως ἐναντίον του, ὅπως θὰ περίμενε κανεὶς. Ἀληθινὸς πατέρας θέλει νὰ σώσει τὸ παιδί του ποὺ κινδυνεύει. Θέλει νὰ τὸν συναντήσῃ, νὰ τὸν συμβουλευθεῖ καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὸν συνεφέρει. Παράδοξο ὅμως πράγμα. Ἐνῶ ἡ σκέψη αὐτὴ τὸν ἀπασχολεῖ τόσο πολὺ καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ τρέξει, νὰ ψάξει καὶ νὰ τὸν βρεῖ, κάποιον ἀόρατο χέρι τὴν διώχνει ἀπὸ τὸ νοῦ του. Κι αὐτὸ γιὰ νὰ λάμψῃ ἴσως πιὸ πολὺ ἡ μεγάλῃ ἀνεξικακία του. Νὰ φανεῖ ἡ πιστὴ τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐφάρμοξε σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ.

***

Ξημέρωσε Κυριακὴ τοῦ Πάσχα. Ὁ Πατριάρχης βρίσκεται στὸ ναὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐμπρὸς στὸ ἅγιο θυσιαστήριον εἶναι ἔτοιμος νὰ προσφέρει τὴν ἀναίμακτη θυσία τῆς ἀγάπης. Ὁ διάκονος τώρα τελιώνει τὴ συναπτὴ καὶ φθάνει ἡ στιγμή ποὺ ὁ ἱεράρχης θὰ ἀρχίσῃ τὴ μεγάλῃ εὐχὴ τῆς Ἀναφορᾶς. Τὴν ὥρα ἀκριβῶς αὐτὴ ἔρχεται στὴ σκέψη τοῦ ποιμενάρχην ὁ μνησικακὸς ἐκεῖνος κληρικός. Ὁ «ἀδελφός» του ποὺ ἔχει κάτι ἐναντίον του. Στὰ αὐτιά του ἀντηχεῖ δυνατὰ τὸ δεσποτικὸ πρόσταγμα τῆς συγγνώμης: **Ἐὰν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κάκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν**

τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου» (Ματθ. ε' 23—24).

Τί νὰ κάνει; Παράδοξο ἴσως φανεῖ ἡ ἀπόφασή του στὸν ἀναιμικὸ Χριστιανισμό μας. Θὰ τὸ χαρακτηρίσουν μερικοὶ ὡς ὑπερβολή. Τί ἅγια ὅμως ὑπερβολή! Γιὰ τὸν ἅγιο τῆς ἀγάπης, τὸν Ἰωάννη, ἦταν μιὰ πράξη συνέπειας, μιὰ ἐνέργεια ποὺ ζωγραφίζει τὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς του: Δίνει ἐντολὴ στὸν διάκονο νὰ συνεχίσει τὴ συναπτὴ καὶ ὅταν τὴν τελιώσει πάλι νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὡς ὅτου ἐπιστρέψῃ. Αὐτὸς πηγαίνει στὸ «κειμπλιαρχεῖο», δίπλα στὸ ἱερό. Ἐκεῖ δίνει ἐντολὴ νὰ τρέξουν καὶ νὰ φέρουν τὸν τιμωρημένο κληρικό. Δὲν ἄργησαν νὰ τὸν βροῦν καὶ σύντομα νὰ τοῦ τὸν παρουσιάσουν. Καὶ τότε ἔλαβε χώρα μιὰ σκηνὴ ποὺ καὶ οἱ ἄγγελοι θὰ θαύμασαν.

Ὁ σεβάσμιος Πατριάρχης μόλις τὸν εἶδε, «πρῶτος ἔβαλε μετάνοιαν εἰπὼν: Συγχώρησόν μοι, ἀδελφέ». Ὁ ἅγιος πεσμένος στὰ πόδια τοῦ ἀμαρτωλοῦ: Ὁ πατέρας ποὺ γονατίζει ἐμπρὸς στὸ ἄτακτο παιδί γιὰ νὰ τὸ συγκινήσῃ! Ἀπίστευτο θέαμα στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἀναιδὴς κληρικός ταράζεται, τὰ χάνει. Κρύος ἰδρώτας τὸν περιλούζει. Κοκκινίζει ἐμπρὸς στὴν ἀσύλληπτη ταπεινώση, τοῦ ἱεράρχην του. Ντρέπεται τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κοιτοῦν μὲ ἔκπληξη καὶ ἀπορία. Φοβᾶται καὶ τρέμει τὴ δίκαιη τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Φρίττει ἐμπρὸς σὲ μιὰ τέτοια σκηνή. Νὰ βλέπει τὴν τίμια καὶ ἅγια ἐκείνη κεφαλή, τὴν λευκασμένη στὴν ὑπηρεσία τοῦ Κυρίου, τὴ σεβαστὴ καὶ στοὺς ἀγγέλους, πεσμένη στὰ ἀμαρτωλὰ πόδια του! Ἡ καρδιά του συντριβεται, τὰ πόδια του παραλύουν, πέφτει καὶ αὐτὸς στὴ γῆ καὶ ζητάει τὴ συμπάθεια καὶ τὴ συγγνώμην τοῦ Πατριάρχην. Ὁ ἀνεξικακὸς Ἰωάννης μὲ καλωσύνη τοῦ ἀπαντᾷ:

— Ὁ Θεός, παιδί μου, νὰ χαρίσει καὶ στοὺς δυὸ μας τὴ συχώρησή του.

Ἔστερα σηκώθηκαν καὶ οἱ δύο καὶ μπῆκαν στὸ ἱερό. Τώρα ὁ ἅγιος Ἰωάννης μπορεῖ νὰ στέκεται μὲ ἥσυχον συνείδηση ἐμπρὸς στὸ φρικτὸ θυσιαστήριον τοῦ Ὑψίστου καὶ νὰ προσφέρει τὴν ἅγια Ἀναφορά.

Τὸ παράδειγμα αὐτὸ τῆς ταπεινώσεως τοῦ Πατριάρχην δημιούργησε κατάνυξη καὶ συντριβὴ στὸν ἀμαρτωλὸ κληρικό. Τὸν συγκλόνησε. Μιὰ καινούργια ζωὴ ἄρχισε πᾶς γι' αὐτόν. Ὁ ἱεράρχης του βλέπει τὴ θαυμαστὴ αὐτὴ ἀλλαγὴ καὶ συγκινεῖται. Δὲν ἀργεῖ νὰ τὸν χειροτονήσῃ καὶ πρεσβύτερο. Γιὰ μιὰ ἀκόμην φορὰ ἡ ἀγάπη νίκησε. Ἡ ἀνεξικακία καὶ ἡ ταπεινώση ἐνδὸς ἁγίου κέρδισαν μιὰ ψυχὴ γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τόση εἶναι ἡ δύναμιν τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης!

ΡΙΖΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Σημαντικές αλλαγές στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών δρομολόγησαν οι αποφάσεις που εκδόθηκαν από την ολομέλεια του Συμβουλίου της Έπικρατείας. Με τις αποφάσεις αυτές κρίθηκαν αντισυνταγματικές και αντίθετες με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου οι νομοθετικές ρυθμίσεις που είχαν γίνει επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ σχετικά με τη διδασκαλία των Θρησκευτικών σε δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις που κρίθηκαν αντισυνταγματικές ήταν του 2017, όταν και καθορίστηκαν τα προγράμματα διδασκαλίας των θρησκευτικών για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Το ανώτατο δικαστήριο έκρινε ότι με τη διδασκαλία των Θρησκευτικών «πρέπει να επιδιώκεται η ανάπτυξη της Όρθόδοξης χριστιανικής συνείδησης». Τα επίδικα προγράμματα σπουδών, σύμφωνα με το ΣτΕ, «όπως προκύπτει από τους σκοπούς και το περιεχόμενο τους, δεν αποβλέπουν στην ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των ορθόδοξων μαθητών.» Το Υπουργείο Παιδείας πρέπει τώρα να προχωρήσει σε εφαρμογή των νέων διατάξεων. Όπως όριζε το άρθρο του Συντάγματος (16, §1) «*η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους και έχει σκοπό την ήθικη, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και την διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.*»

ΕΔΩ ΘΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΖΟΜΑΣΤΕ;

Την ώρα που η πολεμική εναντίον της διδασκαλίας των θρησκευτικών στα Σχολεία συνεχιζόταν εδώ με ποικίλες μορφές, στη Ρωσία, στη χώρα του κάποτε άθεου Μαρξισμού τα πράγματα άλλαξαν και αλλάζουν. Γνώρισαν στη πράξη την τραγικότητα του χωρίς Θεό άλλοτριωμένου και καταπιεσμένου ανθρώπου, του στερημένου το πολύτιμο δώρο της πολιτιστικής και πνευματικής ελευθερίας. Και τώρα στροφή στις θρησκευτικές και ήθικες αξίες. Και ως μία από τις προτεραιότητες έθεσαν τη χριστιανική παιδεία στην εκπαίδευση της νεολαίας. «*Το μάθημα των θρησκευτικών, υπό την εκδοχή του ορθόδοξου δόγματος, αποτελεί πλέον μέρος του σχολικού προγράμματος στη Ρωσία σε πολλές διοικητικές περιφέρειες του κράτους. Οι αρμόδιες ομοσπονδιακές αρχές για την εκπαιδευτική πολιτική αναγνωρίζουν τη σημασία της διδασκαλίας των θρησκευτικών σε μια χώρα με ποσοστό ορθόδοξων περίπου 90%*». Και αυτά τα θαυμαστά συνέβησαν στη Ρωσία. Και εδώ θα πειραματιζόμαστε σε χώρους που δεν σπκώνουν πειραματισμούς; Άς ελπίσουμε πως αυτή η περιπέτεια θα λάβει τέλος.

«ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΦΥΛΟΥ!»

Λογόκριναν διαφήμιση που δείχνει μητέρα με μωρό, γιατί «*προβάλλει στερεότυπα*» και μπορεί να «*προκαλέσει βλάβη*» στους θεατές! Μια διαφήμιση για τη Volkswagen που δείχνει άνδρες αστροναύτες και μία λευκή γυναίκα που κάθεται δίπλα σ' ένα καροτσάκι είναι από τις πρώτες απώλειες των νέων απαγορεύσεων που αφορούν «*στερεότυπα φύλου*» στις βρετανικές διαφημίσεις. Η διαφήμιση έρευνήθηκε από την Υπηρεσία Προτύπων Διαφήμισης του Ήνωμένου Βασιλείου (ASA), επειδή κάποιιοι διαμαρτυρήθηκαν για «*διαίωνη στερεότυπων φύλου*». Οι νέοι κανόνες (!) που τέθηκαν σε ισχύ τον Ιούνιο απαγορεύουν να απεικονίζονται τα φύλα με τρόπο που «*ένδεχεται να προκαλέσουν βλάβη ή σοβαρή έκτεταμένη παράβαση*» και όλα αυτά γιατί μια μητέρα κάθεται σε ένα παγκάκι κοντά σε ένα καροτσάκι με το μωρό. Με άλλα λόγια απαγορεύεται η εμφάνιση γυναικών ως μητέρων! Αλήθεια μια μητέρα πλάι στο παιδί της τί συμβολίζει; Τί άλλο από την πιό καθαρή αγάπη και στοργή. Το πνεύμα της θυσίας. Και θυσιάζει πολλές φορές και υγεία και ανέσεις και δικαιώματα και λυώνει σα λαμπάδα στο βωμό του καθήκοντος. Αυτή η μητέρα τους ενοχλεί; Μα αυτή τη μητέρα ύμνησαν διά μέσου των αιώνων οι πιό ευγενικές υπάρξεις και όχι φυσικά ο ξεπεσμός που θέλει τη μητέρα όχι προσωπικότητα, αλλά νούμερο «*Γονέα2*».

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΟΜΒΑ

Όξυτάτο το δημογραφικό πρόβλημα για τη χώρα μας. Αποκαλυπτικοί οι αριθμοί. «*Νέο αρνητικό ρεκόρ στον αριθμό των γεννήσεων στη χώρα μας καταγράφηκε το 2018, επιβεβαιώνοντας τους ειδικούς επιστήμονες που κάνουν λόγο για μια βραδυφλεγή δημογραφική βόμβα. Για όγδοη συνεχόμενη χρονιά καταγράφηκε στην Ελλάδα αρνητικό ισοζύγιο στον αριθμό των γεννήσεων σε σχέση με τους θανάτους, γεγονός που οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε συρρίκνωση του πληθυσμού της χώρας, ή οποία εκτιμάται πλέον ότι είναι μη αναστρέψιμη*» («*Καθημερινή*» 2.10.2019). Η Ελλάδα, δυστυχώς από καιρό κατατάσσεται στις πλέον γερασμένες χώρες της Ε.Ε. Η γήρανση του πληθυσμού, ως γνωστό, αποτελεί ώρολογιακή βόμβα που απειλεί να τινάξει στον αέρα το συνταξιοδοτικό σύστημα και τις οικονομίες πολλών κρατών. Παρόμοια έπισημαίνονται και σε έκθεση για το δημογραφικό που εκπόησε ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Moody's. Καιρός έστω και τώρα να συνειδητοποιήσει το Κράτος την ευθύνη του και να λάβει γενναία μέτρα για την ενίσχυση των πολυτέκνων.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«**ΖΩΗ**»
Τιτοκοράτους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ